

**NOVA
UNIVERZA**

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

Slovenian journal of human rights

ISSN 1408-9653

Slovenski odvetniki v službi pravne države
Peter Čeferin

Article information:

To cite this document:

Čeferin, P. (2018). Slovenski odvetniki v službi pravne države, Dignitas, št. 49/50, str. 277-280.

Permanent link to this document:

<https://doi.org/10.31601/dgnt/49/50-14>

Created on: 07. 12. 2018

To copy this document: publishing@nova-uni.si

For Authors:

Please visit <http://revije.nova-uni.si/> or contact Editors-in-Chief on publishing@nova-uni.si for more information.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© Nova univerza, 2018

**NOVA
UNIVERZA**
FAKULTETA ZA SLOVENSKE
IN MEDNARODNE ŠTUDIJE

**NOVA
UNIVERZA**
EVROPSKA PRAVNA
FAKULTETA

**NOVA
UNIVERZA**
FAKULTETA ZA DRŽAVNE
IN EVROPSKE ŠTUDIJE

Slovenski odvetniki v službi pravne države

Peter Čeferin¹

Morda je slovesna podelitev diplom Evropske pravne fakultete lahko tudi priložnost za iskanje odgovora na vprašanje, kakšno vlogo so pravzaprav do sedaj imeli pravniki v zgodovini našega naroda.

V času avstro-ogrske monarhije so bili pravniki predvsem sodniki, tožilci, notarji, državni uradniki in odvetniki.

Slednje je na našem ozemlju v začetku postavljala cesar, nato pravosodno ministrstvo in nato višje deželno sodišče, tako da lahko o neodvisnosti odvetništva govorimo šele od leta 1868 dalje, ko so bile z Odvetniškim redom ustanovljene odvetniške zbornice, ki so same odločale o tem, kdo lahko opravlja odvetniški poklic.

Pri tem se zbornice, ki so delovale na območju današnje Slovenije, niso ukvarjale samo s stanovskimi vprašanji, ampak so imele veliko vlogo tudi v življenju našega naroda nasploh.

Tako je imela Kranjska odvetniška zbornica izjemne zasluge za ohranitev in uveljavitev slovenskega jezika na takratnih avstrijskih sodiščih.

Ko so na primer 23. junija 1898 na neki obravnavi na Višjem deželnem sodišču v Gradcu prepovedali rabo slovenskega jezika, so slovenski odvetniki protestirali, 6. avgusta istega leta pa je bil sklican izredni občni zbor Kranjske odvetniške zbornice, na katerem so sprejeli sklep, da je od tega dne dalje uradni jezik zbornice samo slovenski jezik.

V času znanih septembrskih demonstracij leta 1908 je naša zbornica pisala Justičnemu ministrstvu na Dunaj, da »tudi v nemirnih časih ne sme veljati večja strogost kakor v normalnih razmerah, kajti kazenski zakon in pravičnost mora ostati vedno enaka in ne sme mirni prevdarek nikdar zapustiti pravosodja. Nič ne

¹ Slovesni nagovor ob letošnji podelitvi diplomskih, magistrskih in doktorskih diplom diplomantom Evropske pravne fakultete v Novi Gorici dne 7. 4. 2011.

pretrese tako zelo srca narodovega, kakor nepotrebna aretacija ali neprimerno podaljšanje pripora.«

Že takrat so torej pravniki opozarjali oblast na spoštovanje pravne države, na katero žal politika v občutljivih časih zlahka pozabi.

Konec Habsburške monarhije pomeni tudi prenehanje Odvetniške zbornice Kranjske, ali kot izhaja iz naredbe poverjenika za pravosodje z dne 19. decembra 1918, »se okoliš Kranjske odvetniške zbornice razširi na vse ozemlje v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani«.

Poverjenik za pravosodje dr. Ravnikar je nato zamenjal vse tako imenovane »tujerodne« predsednike sodišč in z naredbo odločil:

»1) Uradni jezik je slovenski.

2) Sodbe se razglašajo v imenu zakona.«

Naši pravniki so v novi državi zahtevali tudi slovensko vrhovno sodišče, kar izhaja iz pisma Odbora odvetniške zbornice z dne 18. oktobra 1919, ki so ga poslali Poverjeništvu za pravosodje, v katerem so zapisali, »da se zdi neogibno, da poslujejo posebna vrhovna sodišča za posebna pravna območja, katera obstoje in bodo še za dogleden čas obstajala v okviru naše jedinstvene države«.

Izjemno pomembna osebnost tistega časa je bil tudi dr. Danilo Majaron, ki je bil trideset let predsednik slovenske odvetniške zbornice, poleg tega pa še ustanovitelj društva »Pravnik«. Od njegove ustanovitve leta 1888 pa do svoje smrti je bil njegov član, od leta 1889 do leta 1892 njegov tajnik in knjižničar, od leta 1896 dalje podpredsednik, od leta 1907 dalje pa njegov predsednik.

Poleg tega je urejal tudi revijo »Slovenski pravnik«.

Znana so tudi njegova prizadevanja za ustanovitev slovenske univerze.

Tako lahko v Slovenskem biografskem leksikonu preberemo:

»Po pravici velja za očeta slovenske Univerze. Ob desetletnici leta 1929 mu je Univerzitetni svet soglasno podelil dostojanstvo prvega častnega doktorja, in sicer tehniških ved, ker je bil tehnični visokošolski tečaj, ki ga je Majaron odprl v maju 1919, začetek Univerze.«

V času med drugo svetovno vojno je predsednik takratne odvetniške zbornice poslal vsem odvetnikom okrožnico, v kateri jih je pozval, naj brezplačno zastopajo tiste, ki jim sodijo vojaška sodišča.

V okrožnici je zapisal:

»Nekdaj so si naši tovariši šteli ne le v dolžnost, ampak tudi v čast, če so ob enako težkih prilikah mogli obtožence brezplačno ali vsaj za malenkosten honorar zagovarjati. Opozarjamo na znamenite kazenske zadeve iz let 1908, 1913 in 1914 ter med prvo svetovno vojno. Vzgledno vedenje in plemenito nesebično tekmovanje naših tedanjih tovarišev je visoko dvignilo ugled našega stanu v slovenski javnosti. Glejmo, da tega ugleda v sedanji dobi lahko miselno ne zapravimo. Obračun z onimi, ki bi brezvestno grešili proti tem načelom, bo tem težji, ker je škoda, ki jo poedinci lahko povzročijo, za ves naš itak težko prizadeti stan nepopravljiva. Zapravljeno zaupanje javnosti v poštenost in dostojnost odvetništva se ne da lahko nazaj pridobiti.«

V tem duhu so ravnali slovenski pravniki tudi v času pred osamosvojitvijo Slovenije.

V času procesa zoper četverico je na primer naša odvetniška zbornica na nekdanjem jugoslovanskem Ustavnem sodišču doslegla razveljavitev tistih določb zakona o vojaških sodiščih, ki so predpisovale, da so obdolžence v teh postopkih zagovarjali le vojaški zagovorniki.

Posledica te odločitve je bila, da smo pričeli četverico zagovarjati odvetniki.

V času agresije na Slovenijo je naša odvetniška zbornica demonstrativno izstopila iz Zveze republiških in pokrajinskih odvetniških zbornic Jugoslavije, o položaju v Sloveniji pa je poleg Svetovne unije odvetnikov obvestila še vse evropske odvetniške zbornice.

Vse zbornice so se nemudoma odzvale, zanimivi pa sta zlasti dve pismi.

Tako je glavni tajnik Nemške odvetniške zbornice naši zbornici med drugim pisal:

»Smo vznemirjeni in prizadeti ter naravnost pretreseni zaradi dogodkov v Sloveniji. Nobenega razumevanja nimamo za dosedanje zadržanje Evropske skupnosti in Nemške zvezne vlade. Tukaj se medtem oblikuje odločna kritika zvezne vlade, predvsem pa zunanjega ministra Genscherja, tako da je upanje, da bo imel ta pozitivni pritisk ugoden rezultat.«

Predsednik Beneške odvetniške zbornice pa je zapisal, da je kopijo pisma naše zbornice

»poslal italijanskemu ministru za zunanje zadeve De Micheli-su, ki se trenutno zelo dejavno ukvarja z jugoslovanskim vpraša-

njem, De Michelis je Benečan in v čast si štejem, da ga osebno poznam«.

Očitno je torej, da so tudi naši odvetniki prispevali k spreminjanju pogleda ključnih osebnosti v Evropi na našo osamosvojitv.

Zgodovinska dejstva torej dokazujejo, da so imeli pravniki v zgodovini našega naroda izjemno pomembno vlogo.

In kakšna je naša ... vaša vloga danes?

Tako, kot so naši kolegi ravnali v preteklosti, moramo pravniki ravnati tudi danes.

Še posebej v težkih in nemirnih časih, v katerih živimo in za katere je značilen trend zniževanja ravni človekovih pravic, morata zakon in pravičnost ostati enaka za vse. »Jednaka za vse ...«

Bolj kot kdajkoli doslej se moramo truditi, da družbo spremenimo v boljšo, bolj pošteno in bolj pravično.